

De armen van de Herder

Psalm 23; Johannes 10:1–10

Rev Dr Jos Strengtholt

Heliopolis 2014, 2015; Arnhem-Nijmegen 2017

Psalm 23 is, denk ik, de meest geliefde psalm voor veel mensen. Hij wordt gebruikt in alle kerken, bij bruiloften en begrafenissen, en velen van ons kennen hem wel ongeveer uit het hoofd.

Ik vermoed dat dit komt omdat deze psalm van koning David heel levendig uitdrukt hoe onze Heere God voor ons zorgt. En de psalm drukt ons verlangen uit om die zorg te ervaren in het dagelijks leven.

God is als een herder; Hij zorgt voor je;
Hij zal je nooit loslaten.

Deze trouwe liefde van God voor ons ontvouwt zich in drie stappen in dit lied van koning David.

1. De Heer zorgt voor ons

Allereerst spreekt David over God als zijn herder.

Tegenwoordig denken we bij herders aan iets romantisch, iets liefs. Maar in het oude Nabije Oosten werd het beeld van de herder gebruikt voor koningen en voor de goden.

Het sprak over de taak van koningen en de goden om voor al hun mensen te zorgen en over hun macht om het lot van hun volk te bepalen.

David zelf was herder voordat hij koning werd, dus voor hem was dit beeld duidelijk. De herder vecht voor zijn schapen, om hun veiligheid te geven en hen te voorzien van alles wat ze nodig hebben.

En als zo'n herder beschermt de Heere God je. Hij strijdt voor je welzijn.

Zal je volgend jaar een baan hebben? Hoe zullen je studies verlopen? Hoe zal het zijn om naar een ander land te verhuizen? Zal het goed gaan met mijn kinderen? Wat met oudere ouders ver weg? Wat met dit gevaarlijke extremisme van ISIS, zal het ons hier in Nederland beïnvloeden?

God is je herder en Hij zal voor je zorgen. Het is goed om deze activiteit van God heel concreet voor je te zien. Hij geeft je elke dag te eten. Hij zorgt ervoor dat je veilig leeft. Hij zorgt voor je kinderen, zelfs wanneer ze opgroeien en je ze moet loslaten.

Hij zorgt voor je. Als christenen geloven we dat God om je hele leven geeft. Om wie je bent. Alles in je leven is belangrijk voor God: je werk, je veiligheid, je relaties, wat je eet en drinkt. Wat je nu na de kerkdienst gaat doen.

2. De dagen kunnen donker zijn

Maar hier ligt één van de raadsels van het christelijke leven.

Soms is het gras niet zo groen. We hebben te maken met zoveel zorgen, echte problemen.

Waar was de goede herder toen Armeniërs werden afgeslacht in Turkije, 100 jaar geleden? Waar was Hij toen Hij echt nodig was? Waar was Hij toen jij een kind verloor? Toen je partner te vroeg overleed?

We hebben geen duidelijke antwoorden op dit raadsel van het leven — misschien wel helemaal geen. Als God goed en almachtig is, waarom grijpt Hij dan niet in bij al onze problemen?

We weten het niet. Maar we weten wel dat Hij zijn Zoon heeft gestuurd om deel te worden van deze gebroken wereld. En om bij ons te zijn, zelfs in de donkerste momenten.

Sommige christenen denken dat we altijd gelukkig, positief en tevreden moeten zijn. Dat is een mooie droom, maar het is niet de werkelijkheid van het christelijke leven. Houd jezelf niet voor de gek.

De belofte van God om ons te voeden en onze dorst te lessen, veronderstelt juist dat we soms honger en dorst hebben. Ons leven kent ups en downs, en soms lijken de downs de overhand te hebben.

De belofte van God, onze Herder, is dat Hij ons uiteindelijk thuis zal brengen naar de eeuwige groene weiden. Maar Hij belooft geen gemakkelijke reis.

Waarom denk je dat de apostel Paulus zegt dat we ons altijd moeten verheugen in de Heere? Omdat we dat niet vanzelf doen.

Waarom krijgen we zo vaak de opdracht dat we elkaar moeten liefhebben? Omdat dat niet onze natuurlijke neiging is.

Waarom zegt de Bijbel zo vaak dat we niet bang moeten zijn? Omdat we vaak bang zijn en geneigd om Gods beloften te vergeten.

Het is normaal voor christenen om dieptepunten te hebben. We zijn gewone mensen. We moeten er steeds opnieuw aan herinnerd worden dat God onze Herder is die ons helpt. We zijn van Hem afhankelijk.

Misschien voel je je gestrest, depressief of eenzaam. Misschien ervaar je gebrek aan liefde of trouw van anderen, of mis je medeleven in je eigen hart voor anderen.

David spreekt zelfs over het dal van de schaduw van de dood. Er zijn verschrikkelijke tijden in het leven — misschien ga jij daar nu doorheen.

Het is opvallend: wanneer David spreekt over het werk van de Herder - het voederen, het dorst lessen, het zorgen, spreekt hij *over* God. Maar wanneer hij de donkerste momenten beschrijft, spreekt hij rechtstreeks *tot* God:

“U bent bij mij. U troost mij. U bereidt een tafel voor mij. U zalft mijn hoofd.”

In moeilijke tijden wordt God onze metgezel.

Wanneer het donker wordt, is praten over God niet meer genoeg — dan moeten we met God Zelf spreken.

Wat is dat dal van de schaduw van de dood? In heel concrete zin: David was bang dat zijn vijanden hem zouden doden.

Ook wij ervaren zulke dalen: ziekte, verlies, lijden, haat, geweld.

Soms voelen we ons leeg, zonder hoop, zonder energie, zonder woorden.

In tijden als deze is het simpelweg praten over God niet zo behulpzaam. Ook biedt onze theologische kennis niet veel troost. Het enige wat overblijft, is tot God zelf te spreken.

Wanneer we in diepe nood verkeren, is de Herder werkelijk te midden van zijn schapen. ‘U bent bij mij.’ Zelfs als we niet weten wat we moeten bidden. Hij is met ons.

Hij is met jou. Dat is een diepere werkelijkheid dan jouw vermogen om dat te voelen.

Zijn aanwezigheid is echter dan jouw vermogen om te bidden. Als je zelfs niet kunt bidden, wanneer alles donker is, dan is Hij nog steeds bij je in de duisternis. In het dal van de schaduw van de dood.

Dus zelfs wanneer het pikdonker is, is de Grote Herder daar, naast je.

En Hij is gewapend. Hij heeft zijn staf en zijn stok bij zich, om je te verdedigen en je in veiligheid te leiden.

Als wij geen woorden meer hebben, zelfs geen gebeden, verandert de Herder niet. Zijn liefde voor ons duurt voor eeuwig. Hij zorgt voor zijn schapen, zelfs wanneer de schapen tijdelijk het zicht op de herder verloren zijn.

God heeft een verbond gesloten met zijn volk, met jou, en Hij zal je niet uit zijn handen laten vallen. Je kunt struikelen, je kunt vallen, maar Hij zal je weer oprichten.

3. Hij is altijd met ons

De beeldspraak van de herder is prachtig om te laten zien hoeveel God om ons geeft – maar de psalm gaat verder en begint dan andere beelden te gebruiken: beelden van vriendschap, van samen-zijn. Taal van intimiteit.

“U bereidt een tafel voor mij...” Samen eten en drinken aan de tafel met de Heer duidt op diepe intimiteit. Gast zijn aan Gods tafel betekent met Hem leven.

Bij God gaan mensen niet in en uit. De deur naar zijn Koninkrijk is geen draaideur waar we voortdurend in en uit gaan omdat we vergeten te bidden of omdat we niet volmaakt zijn.

David verheugt zich dat hij “voor altijd in het huis van de Heer zal zijn.” Daar leeft David, ook al heeft hij zware zonden begaan.

Zeker, David had zijn eigen paleis. Maar hij kende Gods trouw, en daarom kon David met vreugde uitroepen dat waar God is, hij – David – ook zijn blijvende woonplaats heeft. En waar David is, daar is God, altijd.

In de hele psalm spreekt David in de eerste persoon enkelvoud. Het gaat over ik en mij. Maar we moeten de psalm niet op een individualistische manier lezen.

De psalm is gemaakt om gezongen te worden in het huis van God; het is in de gemeenschap van gelovigen dat David deze zorg en aanwezigheid van God heeft ervaren.

God werkt door middelen, en de middelen die Hij het vaakst gebruikt, zijn andere christenen en zijn kerk. In de gemeenschap van Jezus, de Goede Herder, endar zijn we samen, zorgt God voor ons.

Jezus is voor ons door het dal van de schaduw van de dood gegaan – en daarom kan Hij ons naar de groene weiden brengen om ons te voeden en onze dorst te lessen.

Hij bereidt ook voor ons een tafel – zelfs in de aanwezigheid van onze vijanden.

Als wij lijden onder vijanden, eenzaamheid, depressie of slechte gezondheid, of zelfs onder de twijfel of God wel voor je zorgt, kijk dan naar Jezus en wat Hij heeft gedaan. Hij heeft met zijn leven, dood en opstanding laten zien dat Hij almachtig is, dat Hij liefheeft en zorgt. God is almachtig, en Hij heeft lief, en Hij zorgt.

Onze Heer Jezus gaf zijn leven voor de schapen, en Hij zet vandaag een tafel voor ons klaar; die tafel is een les die ons leert:

De Herder gaf zijn leven voor jou; Hij zorgt voor je; Hij is dicht bij je; Hij eet met je – wat een teken van diepe vriendschap.

En aan de tafel zegt Hij tegen je: Ik ben jouw gastheer, jij bent mijn vriend.

Conclusie

In Egypte, een land dat zo geteisterd wordt door vervolging van de kerk, hadden ze een prachtige icoon van de heilige Menas en Jezus. Deze icoon bevindt zich nu in Parijs, in het Louvre, en dateert van rond het jaar 800 na Christus.

Menas kwam uit een rijke familie en diende in het Romeinse leger, maar God riep hem om monnik te worden.

En er kwam vervolging. Hij weigerde zijn geloof op te geven en stierf daarom als martelaar.

Kijk hoe de kerk de heilige Menas samen met Jezus heeft afgebeeld. Jezus staat daar met zijn arm om de schouder van zijn vriend.

Als jij in diepe duisternis bent, dan is Jezus, jouw Herder, daar met zijn arm om jouw schouder. Als jouw vriend.

En als mensen om je heen hulp nodig hebben, kun jij de zorgende armen van Jezus, van God, zijn. Door je arm om de schouder van iemand anders te leggen. Zo zorgt de Goede Herder vaak voor ons: door ons voor elkaar te gebruiken.

Wij hebben dit allemaal nodig; we zijn allemaal hulpbehoevend. We komen met lege handen aan zijn tafel. Dat is goed.

En aan zijn tafel van vriendschap vult Hij onze handen en fluistert Hij in je oor: Ik ben jouw herder, wees niet bang, Ik zorg voor je... En Hij fluistert ook: zoals jij mijn zorg ervaart, zorg zo ook voor anderen in mijn naam.

Laten we enkele ogenblikken stil zijn, van de muziek genieten, en in ons hart onze noden, onze persoonlijke noden delen met onze Herder, onze vriend. Hij is zo dicht bij je als het ritme van je hart.

+ In de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest, amen.